

частност към споделяните ценности и правила. Срещата със „чуждите“ позволява на членовете на групата да се съпоставят в противопоставянето и така да заздравят идентичността си. Пътуването дава възможност за усвояване на някои културни елементи на местната социална среда (кулинарни навици, думи и изрази от местния език и т.н.), които улесняват процеса на едновременното идентифициране със и разграничаване от нея. То спомага за информирането, движението на информацията и адаптирането към ситуациите на среща с чужди групи (пътуването прави възможна не само близостта, но и разделянето в случай на конфликт) и с местното население: по този начин е възможно, образно казано, групата да се огъва без да се чупи под напора на някои спорни и понякога твърде тежки задължения, породени от враждебното настроение на местното население и свързаните с това проблеми с полицията и местните власти.

Различните спирания по време на пътуването не са обвързващи. Те са просто етапи, между които се търси скъсване с всякакви установени отношения. За Чергара най-важното е настоящето да съдържа едновременно изминатото минало и бъдещето, което скоро ще се появи, без при това да изпитва някаква необходимост да си го представя, осъзнавайки, че не е съвсем добре да знае какво го очаква. Важността на настоящия момент в пътуването помага трудностите, създавани от другите, да бъдат забравени, оставени далеч назад и непредвидими. Тези специфични понятия за време и пространство са в основата на гъвкавостта и адаптивността, помогнали на Циганите и на Чергарите да живеят потопени и разпръснати във враждебната среда, развивайки елементите на една оригинална култура. На онези от тях, които по необходимост или по собствен избор през годината водят полу-уседнал живот, възобновяването на пътуването през лятото помага да изпитат отново усещането за семейно-родово единство в противовес на променящата се подобно на прекосяваните пейзажи среда, да възобновят опита на предците си и да укрепят вътрешното си единство. Ясно доловимите, особено в Норвегия, елементи на сезонния и по-малко интензивен номадизъм, са характеристика на семейните групи, водещи уседнал живот през по-голямата част от годината. Тя подчертава факта, че макар и да не е продукт на тази специфична култура, нито изцяло неин производител, номадизмът е един от ос-